

Vastaus kirjalliseen kysymykseen työperäisestä oleskeluluvasta kielteisen turvapaikkapäätöksen jälkeen ja turvapaikkajärjestelmän väärinkäytön estämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Sakari Puiston /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 294/2019 vp:

Onko hallitus tietoinen tästä mahdollisuudesta käyttää turvapaikkajärjestelmää väylänä Suomen työmarkkinoille ja mitä hallitus aikoo tehdä tämän väärinkäytön estämiseksi,

mitä lainsäädäntömuutoksia pitää sisällään hallitusohjelman kirjaus kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden työperäisistä oleskeluluvista ja

aikooko hallitus laajentaa oleskeluluvan myöntämisen työn perusteella myös niille, joiden henkilöllisyyttä ei ole turvapaikkaprosessin aikana kyetty selvittämään?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomessa maahanmuuttopolitiikan keskeisenä periaatteena on ollut jo pitkään hallitun maahanmuuton edistäminen. Maahanmuuton tulee olla myös yhteiskunnallisesti kestävä. Tämän johdosta oleskelulupaa on pääsääntöisesti haettava ulkomailta ennen Suomeen tuloa. Tästä poikkeuksena kansainvälistä suojelua haetaan rajalla tai Suomeen saapumisen jälkeen. Työvoiman maahanmuutossa Suomessa on noudatettu saatavuusharkintaa, jolloin Suomessa jo olevalla työvoimalla ja Euroopan unioniin liittymisen jälkeen myös EU-maiden työvoimalla on ollut etusija suhteessa kolmansista maista peräisin olevaan työvoimaan. Hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan varmistetaan, että Suomeen töihin tulevat saapuvat maahan työntekoon tarkoitettulla luvalla, merkitsee sitä, ettei saatavuusharkinnasta ole tarkoitus luopua.

Suomessa on useisiin muihin EU-maihin verrattuna suhteellisen väljät ehdot turvapaikanhakijoiden työnteolle. Turvapaikanhakijoiden työnteko-oikeuden alkamista koskee kansainvälisesti verrattuna varsin lyhyt odotusaika (3 tai 6 kuukautta), eivätkä turvapaikanhakijat tarvitse varsinaista lupaa työntekoon. Myöskään saatavuusharkintaa tai muita rajoituksia turvapaikanhakijoiden työnteolle ei useista Euroopan maista poiketen ole. Kun kielteisen turvapaikkapäätöksen jälkeen haetaan työperusteista oleskelulupaa, lupaa ei myönnetä, jos normaalisti sovellettavat lupaedellytykset eivät täyty. Näin ollen kaikille turvapaikkaprosessin aikana työllistyneille turvapaikanhakijoille ei myönnetä oleskelulupaa ja turvapaikkajärjestelmä ei siten ole automaattinen väylä Suomen työmarkkinoille.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 294/2019 vp

Hallitusohjelman mukaan hallitus kehittää lainsäädäntöä ja soveltamiskäytäntöä sen edistämiseksi, että työllistyneet kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneet voivat nykyistä joustavammin saada oleskeluluvan työn perusteella. Voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneet ulkomaalaiset voivat saada oleskeluluvan työnteon perusteella samoin perustein kuin muutkin hakijat. Maahanmuuttovirastolta saatujen tietojen mukaan valtaosa entisten turvapaikanhakijoiden saamista kielteisistä työntekijän oleskelulupaa koskevista päätöksistä johtuu työ- ja elinkeinotoimiston antamasta kielteisestä osapäätöksestä. Merkittävästi pienempi osa kielteisistä työlupapäätöksistä perustuu siihen, että oleskeluluvan saamisen yleiset edellytykset eivät täyty eli että hakijalla ei esimerkiksi ole voimassa olevaa matkustusasiakirjaa, josta hänen henkilöllisyytensä voitaisiin luotettavasti varmistaa.

Parhaillaan selvitetään muita kuin lainsäädännön keinoja lupien myöntämisen joustavoittamiseksi eikä mahdollisten lainsäädäntömuutosten valmistelua ole vielä vireillä.

Henkilöllisyyden varmistaminen on keskeinen oleskeluluvan myöntämisen edellytys eikä hallituksen tarkoitus ole tästä luopua. Tavoitteena on etsiä keinoja, joilla sujuvoitetaan henkilöllisyyden selvittämistä esimerkiksi helpottamalla puuttuvien matkustusasiakirjojen hankkimista lähtömaan viranomaisilta.

Helsingissä 28.11.2019

Sisäministeri Maria Ohisalo